

Tájékoztató a segítő kutya alkalmazásáról

2009. december 11-én hatályba lépett a segítő kutya kiképzésének, vizsgáztatásának és alkalmazhatóságának szabályairól szóló 27/2009. (XII. 3.) SZMM rendelet. Jelen tájékoztató célja, hogy – a segítő kutyák gazdái, valamint a létesítmények üzemeltetőinek a jogai és a kötelességei közérthető, egyértelmű felsorolásával – elősegítse a rendelet végrehajtását, a segítő kutyáknak a közszolgáltatást nyújtó létesítményekben, közterületeken való megfelelő alkalmazását.

1. A segítő kutyák gazdáinak jogai

A segítő kutya gazdája jogosult a segítő kutyával tartózkodni és a segítő kutyát használni a lakosság elől elzárt területek kivételével a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató területén és egyéb, mindenki számára nyitva álló létesítményben (területen).

- Kit illet meg ez a jogosultság?

A fogyatékossgal élő személyt, aki segítő kutyát alkalmaz és a rendelet szerinti, a segítő kutya használatára, gondozására vonatkozó képzésben részt vett és sikeresen le is vizsgázott.

- Milyen kutyával lehet az érintett létesítményekben tartózkodni?

Segítő kutyával, azaz a rendelet szerint kiképzett, sikeres vizsgát igazoló tanúsítvánnyal rendelkező és az állat-egészségügyi követelményeknek megfelelő (erről részletesen 1. a 2. pontot) megfelelő kutyával.

- Hogyan lehet a segítő kutyával az érintett létesítményekben tartózkodni?

A kutyára a gazdának nem kell szájkosarat tennie. A kutyán viszont ott kell lennie a megkülönböztető jelzésnek (tipikusan a szervezet logójával ellátott hám), ami alkalmas kell legyen a kutyát kiképző szervezet egyértelmű azonosítására, a kutya gazdájánál pedig ott kell legyen az állat oltási könyve.

- Mit tehet meg a gazda és segítő kutyája az érintett létesítményekben?

A segítő kutya gazdája – mindenki máshoz hasonlóan – rendeltetésszerűen, másokat nem zavaró módon tartózkodhat az adott intézményben és veheti igénybe a szolgáltatásokat.

Ha az adott létesítményben mozgólépcső van, a gazda kérheti, hogy az álló mozgólépcsőn a segítő kutyával közlekedhessen.

- Milyen létesítményekbe, területre mehet be a fogyatékossgal élő személy a segítő kutyájával?

Minden közszolgáltatást nyújtó létesítménybe, a hatóságoktól kezdve a közszolgáltatók ügyfélszolgálatáin és az oktatási, szociális, közművelődési stb. intézményeken át egészen az üzletekig, vendéglátó helyekig. A rendelet segítő jelleggel ad egy példalódzó felsorolást ezekről a létesítményekről: közforgalmú tömegközlekedési eszközök, üzletek, ideértve az élelmiszert árusító üzletet és a vendéglátó üzletet is, bevásárlóközpontok, piacok, vásárok, szálláshelyek (szállodák, turistaház stb.), játszóterek, közművelődési, oktatási, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, közfürdők (uszodák, strandok), állatkertek, közterületek (parkok stb.).

Fontos hangsúlyozni, hogy a rendeletben szereplő felsorolás nem teljes körű, csak példalódzó jellegű! A fogyatékossgal élő személy minden más, a felsorolásban külön nem nevesített, mindenki számára nyitva álló létesítménybe (területre) bemehet a segítő kutyával.

- Hova nem mehet be a fogyatékossgal élő személy a segítő kutyájával?

Azokba a létesítményekbe, létesítmények helyiségeibe, amelyek a lakosság elől elzártak, ahova a többi ember sem mehet be. Így értelemszerűen nem lehet segítő kutyával tartózkodni az érintett intézmények magánhasználatra szánt helyiségeiben, pl. vendéglátóhelyek konyhájában, boltok raktárhelyiségeiben stb.

2. A segítő kutyák gazdáinak kötelezettségei

- Milyen kötelezettségei vannak a gazdának a segítő kutya egészségével, higiéniés viszonyaival kapcsolatban?

A fogyatékossgal élő személy kizárólag az állat-egészségügyi követelményeknek megfelelő segítő kutyával tartózkodhat az érintett létesítményekben. Az állat-egészségügyi követelményeket elsősorban a veszettség elleni védekezés részletes szabályairól szóló 164/2008. (XII. 20.) FVM rendelet és a zoonózisok elleni védekezés állat-egészségügyi feladatairól szóló 81/2002. (IX. 4.) FVM rendelet

tartalmazza. Ezeknek megfelelően a fogyatékossgal élő személy olyan segítő kutyával tartózkodhat az érintett intézményekben, amely mindenekelőtt érvényes veszettség elleni oltással rendelkezik és széles spektrumú féreghajtó szerrel kezelték. Mindkettő évente kötelező és azt a kutya oltási könyve igazolja.

Figyelem! A gazdánál mindig legyen ott a segítő kutya oltási könyve, hogy a kutya állat-egészségügyi követelményeknek való megfelelését igazolni tudja, és amennyiben 2010 január 1. után tette le kutyájával a segítő kutya vizsgát, ajánlott hogy magánál tartsa a sikeres vizsgát igazoló tanúsítóányt, amelyet a miniszter által kijelölt „Közreműködő Szervezet” (amely 2014 december 31-ig a Magyar Terápiás és Segítőkutya Szövetség Egyesület) állított ki számára.

Az állat-egészségügyi követelményeknek való megfelelésen túl a gazdának gondoskodnia kell róla, hogy amennyire a körülmények (pl. időjárás) lehetővé teszik, tiszta, rendezett állapotú kutyával tartózkodjon az adott létesítményben, úgy hogy a kutya lehetőség szerint e módon se (pl. szagával) zavarja az ott-tartózkodókat.

A gazdának gondoskodni kell róla, hogy a segítő kutya ne piszkítson azokban a létesítményekben, területeken, ahol ez tilos. Ha a gazda közterületen tartózkodik a segítő kutyával, ott az általános szabályok érvényesek rá, azaz gondoskodnia kell a kutyapiszok eltávolításáról.

- Milyen kötelezettségei vannak a gazdának a segítő kutya magatartásával kapcsolatban?

A gazda kizárólag nem veszélyeztető magatartású segítő kutyával tartózkodhat a rendelet szerinti létesítményekben. A gazdának gondoskodnia kell róla, hogy a segítő kutya ne tanúsítson agresszív, megfélemlítő magatartást és semmilyen módon ne jelentsen veszélyt a létesítményben tartózkodók testi épségére (odakapás, harapás stb.). A kiképzett segítő kutya elvileg ilyen magatartást nem tanúsíthat, ha ez mégis előfordulna, a gazdának azonnal el kell hagynia a kutyával a létesítményt. Ha ezt nem teszi meg, a létesítmény üzemeltetője eltávolíthatja a segítő kutyát a létesítményből.

- Milyen kötelezettségei vannak a gazdának, ha a segítő kutya kárt okoz a létesítményben?

A rendelet a segítő kutya által okozott kárért való felelősségre a Polgári Törvénykönyvnek az állattartók felelősségére vonatkozó szabályait rendeli el alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy a segítő kutya gazdájára is az általános kártérítési szabályok az irányadók, azaz köteles megtéríteni a létesítmény tulajdonosának a segítő kutya által okozott kárt. A gazda akkor mentesülhet a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az adott helyzetben az általában elvárható.

3. A létesítmény (terület) fenntartójának, üzemeltetőjének, tulajdonosának, illetve az általa megbízott személynek (a továbbiakban együtt: a létesítmény üzemeltetőjének) jogai

- Mit követelhet meg a létesítmény üzemeltetője a gazdával kapcsolatban?

Csak fogyatékossgal élő személy és csak kiképzett segítő kutyával tartózkodhat a létesítményben (1. pontot). A gazdának a segítő kutya használatára kiképzettnek kell lennie.

Az üzemeltető megkövetelheti, hogy a gazda teljesítse a 2. pont szerinti kötelezettségeit.

- Mit ellenőrizhet a létesítmény üzemeltetője a segítő kutyával kapcsolatban?

Először is azt, hogy valóban segítő kutyáról van-e szó, azaz a kutyán rajta van-e a megkülönböztető jelzés. A kutya segítő státuszát a Közreműködő Szervezet honlapján (<http://www.matesze.hu/>) közzétett nyilvántartás megtekintésével is ellenőrizheti. Kizárólag az állat-egészségügyi követelményeknek megfelelő kutyával lehet a létesítményben tartózkodni, azaz az üzemeltető kérheti, hogy a gazda az oltási könyv bemutatásával igazolja, hogy a kutya érvényes veszettség elleni védőoltással rendelkezik és az egyéb állat-egészségügyi követelményeknek is megfelel (1. részletesen a 2. pontban).

- Mit követelhet meg a létesítmény üzemeltetője a segítő kutya „higiénés állapotával” kapcsolatban?

Azt, hogy a segítő kutya e tekintetben is a lehető legkisebb mértékben zavarja a létesítményben tartózkodókat, azaz tiszta, rendezett állapotú legyen. Irreális elvárásokat azonban nem fogalmazhat meg. Így például esős időben el kell tűrnie, hogy a segítő kutya vizes, sáros a mancsa stb.

Az üzemeltető megkövetelheti a gazdától, hogy gondoskodjon róla, hogy a segítő kutya ne piszkítson oda, ahova nem szabad, közterületen pedig a gazda gondoskodjon a kutyapiszok eltávolításáról.

- Mit követelhet meg a létesítmény üzemeltetője a segítő kutya magatartásával kapcsolatban?

Az üzemeltető megkövetelheti a gazdától, hogy gondoskodjon róla, hogy a segítő kutya magatartásával a lehető legkisebb mértékben zavarja a létesítményben tartózkodókat (ne ugasson, ne menjen oda másokhoz stb.). Irreális elvárásokat azonban e tekintetben sem fogalmazhat meg az üzemeltető.

- *Mikor távolíthatja el a létesítményből az üzemeltető a segítő kutyát?*

Ha a segítő kutya a létesítményben tartózkodók testi épségét veszélyeztető magatartást tanúsít. Egyértelműen a testi épséget veszélyezteti, ha a kutya odakap valaki felé, megharap valakit, de már az is, ha a kutya egyértelműen támadó, agresszív magatartást tanúsít és fennáll annak veszélye, hogy valakit megtámad.

- *Mit tehet a létesítmény üzemeltetője, ha a segítő kutya kárt okoz?*

Kártérítési igénnyel léphet fel a gazdával szemben. A gazda köteles megtéríteni a segítő kutya által okozott kárt.

4. A létesítmény üzemeltetőjének kötelezettségei

- *Mit köteles biztosítani a létesítmény üzemeltetője?*

A létesítmény üzemeltetője köteles biztosítani, hogy a fogyatékossgal élő személy a segítő kutyájával a létesítménybe beléphessen, ott tartózkodjon és a szolgáltatásokat igénybe vegye. (L. az 1. pontnál részletesen, hogy milyen létesítményekre, területre terjed ki a rendelet hatálya.)

A létesítmény üzemeltetője köteles biztosítani az egyenlő esélyű hozzáférést, az egyenlő bánásmód érvényesülését.

- *Mit köteles eltűrni a létesítmény üzemeltetője?*

Azt, hogy a segítő kutya az adott létesítményben tartózkodjon, akkor is, ha oda egyébként állatot bevinni nem lehet.

A létesítmény üzemeltetője köteles továbbá eltűrni a segítő kutya használatával járó következményeket, esetleges kellemetlenségeket, és csak a rendeletben meghatározott feltételek fennállása esetén (testi épséget veszélyeztető magatartás, állat-egészségügyi követelményeknek való meg nem felelés) távolíthatja el a segítő kutyát a létesítményből.

- *Mit nem tehet meg a létesítmény üzemeltetője?*

A létesítmény üzemeltetője nem kötheti olyan feltételhez a segítő kutyának a létesítményben való jelenlétét, ami alól a rendelet felmentést ad (pl. szájkosár alkalmazása).

A rendeletben foglaltakon túl az üzemeltető nem kötheti további feltételekhez, hogy mikor tartózkodhat a fogyatékossgal élő személy segítő kutyájával a létesítményben.

Ha nem állnak fenn a rendeletben meghatározott feltételek, az üzemeltető nem távolíthatja el a segítő kutyát a létesítményből.

5. Egyéb tudnivalók

- *Milyen jogai vannak a segítő kutyák kiképzőinek?*

A segítő kutyák kiképzőit (akiket a Közreműködő Szervezet honlapján regisztrált) is megilletik a fogyatékos gazdával azonos jogok, azaz korlátozás nélkül tartózkodhatnak a lakosság elől elzárt területek kivételével a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató területén és egyéb, mindenki számára nyitva álló létesítményben (területen).

- *A terápiás kutyák alkalmazóit (felvezetőit) is megilletik ezek a jogok?*

Nem. A terápiás kutya és felvezetője csak a közművelődési, oktatási, szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményekben tartózkodhat korlátozás nélkül.

További tájékoztatást nyújt a segítőkutya kiképzésben közreműködő szervezet, a Magyar Terápiás és Segítőkutyás Szövetség Egyesület a <http://www.matesze.hu/> oldalon.